

Moisés Selfa (UdL), Teresa Devesa i Montserrat Vilà (INS Isaac Albéniz de Badalona), i Carme Torrelles (UdL), feren importants aportacions a la didàctica de l'obra del poeta en presentar propostes de treball amb alumnes en edat escolar en què, a partir de textos poètics, aquests han de comprendre el missatge del poeta i traslladar-lo a una expressió pròpia (una altra peça literària, un text il·lustrat, una reflexió...) que els permeti adoptar la poesia com a via d'accés a la comprensió i treballar i gestionar les seves capacitats creatives.

Però, allèn de la poesia i el poeta, què en sabem de l'home? Francesc Foguet (UAB) encetà aquesta qüestió amb una anàlisi del «Pensament polític de Màrius Torres» a partir dels seus articles a la premsa periòdica i de la seva correspondència. Després d'ell, tres activitats més van complementar la visió de l'home: la donació d'un llegat, la presentació d'un llibre i una ruta literària.

Amb l'avinentsa del Simposi, Maria Bohigas, neta de Joan Sales i directora de Club Editor, va donar a la Universitat de Lleida, gràcies a la intervenció de la Càtedra, els originals de poemes i cartes que Màrius Torres havia enviat a Sales des del Sanatori de Puig d'Olena. La mateixa Bohigas va participar en la presentació del llibre *Cartes a Mahalta* publicat per la seva editorial, a cura de Meritxell Guimet i Margarida Prats, que es va fer a l'Orfeó Català el vespre del dijous, dia 26. L'estudi de la dimensió personal del poeta finalitzà amb una ruta literària pels llocs més transcendents de la seva infantesa i joventut, així com dels punts clau de la seva vida professional.

Durant el Simposi, encara, i fins unes setmanes després, es van poder veure dues exposicions d'homenatge al poeta: la de Narcís Comadira, amb quadres dels anys 1965 i 2017 inspirats per versos de Torres, i la de l'Agrupació Fotogràfica de Torelló, amb instantànies fetes a partir de la sèrie de tankes del poeta.

L'epíleg del Simposi quedà en mans del dialectòleg Joan Veny amb la conferència «La llengua de Màrius Torres», primer assaig de sistematització global dels trets lingüístics del nostre poeta.

Benjamí BATLLE
Universitat de Lleida

Festa acadèmica en homenatge a Brian Mott (Universitat de Barcelona, 7 de novembre de 2017). — Dimarts, 7 de novembre de 2017, de set a nou del vespre, la Sala de Professors de la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona va acollir una festa acadèmica que s'incloua en les diverses activitats organitzades en el marc dels cursos «Occità dins del seu context romànic» i «Orígens i formació de les llengües romàniques», assignatures impartides pels professors José Enrique Gargallo i Joan Fontana, respectivament.

L'acte va constar de tres parts: en primer lloc, José Enrique Gargallo va presentar el ponent, Brian Leonard Mott, professor honorífic de la UB, al qual lliga una amistat nascuda els anys vuitanta precisament de l'amor que ambdós professen per la parla aragonesa de la Vall de Gistau (comarca del Sobrarb, província d'Osca). La sentida combinació d'elements lingüístics i humans de què va fer gala el presentador va tenir continuïtat en la ponència del professor Mott (*De Londres a Gistaín. Vivencias de un londinense chistabino en Aragón*), que, des de l'experiència adquirida al llarg dels anys, va desgranar la seva fructífera relació amb el gistaví, part nuclear del seu devenir vital des que va trepitjar per primera vegada la Vall de Gistau amb gairebé 22 anys; relació que ha originat treballs acadèmics de referència com ara un diccionari gistaví-castellà (i viceversa) o bé una gramàtica gistavina.

La festa acadèmica es va cloure amb l'actuació del grup *Chundarata* (adscriu al *Centro Aragones* de Barcelona, amb seu al carrer de Joaquín Costa, 68), que va interpretar estimulants can-

çons en aragonès. En un vespre en què els primers freds de la cançonera *sanmiguelada* ('tardor', en aragonès) es començaven a fer sentir, l'adaptació de la cèlebre cançó final de la pel·lícula *Life of Brian* (1979) o la tradicional melodia *El villano* (de la veïna vall de Bielsa) van omplir de caliu aquest emotiu maridatge de música, paraula i vida.

Joan FONTANA
Universitat de Barcelona

X Col·loqui Internacional Verdaguer: «Escriptures il·luminades» (Barcelona, Vic, Folgueroles; 9-11 de novembre de 2017). — El 1903 Santiago Rusiñol va estrenar una obra de teatre que tenia com a rerefons la inadaptació de Verdaguer als temps i persones en la seva darrera etapa vital. El títol era prou explícit: *El místic*. El pintor i escriptor esteticista escriuria de mossèn Ramon, *alter ego* del poeta de Folgueroles: «Vostè és l'últim místic». Era Verdaguer un místic? Un il·luminat? La pregunta ve a tomb.

Amb aquesta remor de fons, es va tirar endavant el X Col·loqui Internacional Verdaguer amb un títol prou explícit: «Escriptures il·luminades». L'organitzaven, com és habitual, la Societat Verdaguer, la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la UVic-UCC i la Societat Catalana de Llengua i Literatura, amb la col·laboració i el suport del Museu d'Història de Barcelona, de la Fundació Jacint Verdaguer i dels grups de recerca TEXTICO de la UVic-UCC, GELIV i GRACMON de la UB.

La convocatòria se centrava en la condició de modern, d'estrany i solitari de Verdaguer en un món que li revelava un ideal cada cop més inefable. Com enuncitava el programa del congrés, els periples vitals de l'escriptor el portaren «de l'*hàlit privameral* del romanticisme al punt liminar d'una experiència al sumari mallarmè —*solitude, récif, étoile*—». Precisament aquesta ruta existencial de frontera portarà el poeta coronat per bisbes i institucions al descentrament, a l'actitud antiburguesa, al defici antièpidèrmic, a un camí cap als afores; allò que Josep Maria Esquirol en diu l'«anarquia topològica». A la intempèrie, i exposat a la vulnerabilitat, Verdaguer s'adreça a la perifèria humana, al misteri de la realitat, amb l'esguard posat *al cel*. Les revelacions, exorcismes i visions del poeta brollen d'aquí; també la seva veu moderna, mística o il·luminada. El fenomen no és exclusiu de Verdaguer. Per aquest motiu, i com que els anteriors col·loquis verdaguerians han situat ja el nom com a marca intel·lectual necessària i com a aglutinador cultural, l'exploració d'aquesta faceta de l'escriptor va servir per imantar altres estudis arran del conflicte que l'estranyesa provoca al llarg del vuit-cents fins a les dues primeres dècades del segle xx.

En efecte, el X Col·loqui Internacional Verdaguer, celebrat el novembre de l'any passat, va estructurar-se en tres blocs que tenien com a reclam «l'estudi d'aquelles escriptures il·luminades, atentes als marges i a les fronteres, en l'univers de la creació literària i també en la història dels moviments socials, del pensament i l'art». Literatura i moviments de frontera, literatura i bogeria, esoterisme i espiritualisme, literatura i psiquiatria i demència, literatura i misticisme, revelacions i exorcismes, etc., en fi, poesia i modernitat eren l'índex propi de la qüestió. En concret, el simpòsium va estructurar-se en tres blocs, en què els participants i ponents van poder comunicar les idees relatives al *leitmotiv*.

El millor lloc per començar un congrés a partir de Verdaguer centrat en temàtiques de literatura, història i art de frontera, bogeria i il·luminació no podia ser altre que Vil·la Joana, Casa Verdaguer de Literatura, on el poeta finí els dies a la terra per emprendre el vol cap al misteri. A la sala-biblioteca del museu acabat de restaurar va començar el Col·loqui amb els parlaments inaugurals de Joan Roca, director del Museu d'Història de Barcelona, i de Ramon Pinyol, president de la Societat Verdaguer. Immediatament després, el catedràtic d'Estètica i Teoria de les Arts (UPF),